

ב' לסדר וירא אליכם כבוד ה' י"ב ניסן תש"פ

לבחורי אהובי לומדי ישיבתינו הקדושה שיחיו

שוכ"ט

ביקשוני מכתב לבחורים, וכי מי אני לכתוב אבל ליפטר אי אפשר ואדבר לעצמי.

העולם וכלל ישראל בתוכו עובר תקופה קשה. בכל מציאות קשה בכלל, וכשכל הסדרים משתנים בפרט, מאבדים את רצף ההתנהגות היום יומית ו'האדם' - הוא הנפש חי' שבו, 'ויהי האדם לנפש חי', נהי' מבלבל ובלי ישוב הדעת. וזו אחת מחלקי כל מכה. כשיש גם סכנה מתווסף גם הפחד לבלבול המוחין.

"מנין שכל מכה שהביא הקב"ה על מצרים היתה של חמש מכות", היינו שכל מכה חוץ מעצם המכה היא גורמת להרבה תופעות נוספות שכל אחת היא מכה לעצמה וכגון מכה של רעבון חוץ מהרעבון אנשים מתחילים להתנהג בחייתיות אחד להאחר ולחטוף אוכל וזה מכה נוספת מחלקי המכה, ובמציאות של היום מצטרף מכת בלבול המוחין ומכת הפחד.

הבלבול והפחד הם מכות לוואי שהאדם - הנפש חי' - הוא בעל בחירה לברוח מהן והוא בעל בחירה לחזור ליישוב הדעת שלו. התת מכות הן גרועות מהמכה עצמה. ואלו מקרבות את הגוף לחלות ומכבידות על הגוף להתרפאות. אבל שונים הן מהמכה המקורית שנשלחה משמים, בזה שהן מכות שהאדם עצמו שולט עליהן ומולידן.

בכל מציאות שנבראה בעולם נברא עמו גם חלק השליטה של האדם עליו, עד כמה שמשמים רוצים להרשות השליטה. במקרה שלנו אמרה תורה בפירוש בבריאת האדם "ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרומשת על הארץ", "כל חיה", "כל", בא לרבות ברואים זעירים ביותר ואפי' זעירים מ-0.02 מיקרון, 'רדו בהם'.

בכל מציאות שנבראת בעולם ב'עשרה מאמרות', כולל מכה זו, נצטרפו לה ציוויים ומצוות במקביל - 'עשרת הדברות' - ונבראו גם הכוחות לבחור להתגבר על אותן תת מכות. וזה כולל הן מה שצריך לעשות ישירות עם ולמכה עצמה להשתלט על החי' הרומשת' הזו [ויש ב"ה מומחים העוסקים בזה]. כל הכוחות להשתלט על המכה הם בכלל בריאת "נעשה אדם... וירדו" והציוויים להזהר מכל ובכל מה שהעוסקים ב'רדו בחי' הרומשת הזו' מזהירים, הן בכלל המצוות שנצטרפו למציאות זו. ויש עוד מצוות מה שמצווה לעשות כדי שלא ידבקו בו מכות הלואי ה"ה בלבול המוחין והפחדים.

העצה להנצל מהתת-מכות האלו, הבלבול והפחד, ולחזור לעצמו היא לצאת למציאות אחרת, לעולם אחר ששם אין המכה. העולם האחר הוא ההתעמקות בתורה וייחוד נשמתו וכל האדם שבו עם עולמות אחרים, והיא היא ההגנה והרפואה למכה ולתת-המכות עפ"י דרך הטבע ממש. אתה לא שם, נפשך רוחך ונשמתך הם במקום אחר, וזהו "תורה מגני ומצלי", שלא יחלה וזהו 'רפאות תהי לשריך ושקוי לעצמותיך', כשחלה ח"ו.

ויש היבט נוסף שמתקשר זה בזה: "תנו רבנן עני ועשיר ורשע באין לדין לעני אומרים לו מפני מה לא עסקת בתורה אם אומר עני הייתי וטרוד במזונותי, 'טרוד' זו תשובה נכונה לא איזה תירוצ, 'ראשי בל עמי', 'לא יכולתי להתרכז', הדאגה למזונות צורכת את כל האדם, זה באמת כך, אין לנו מושג מה זה עניות ר"ל וחסר מזונות וצרכים מינימליים.

אומרים לו כלום עני הייתי יותר מהלל אמרו עליו על הלל הזקן שבכל יום ויום היה עושה ומשתכר בטרפעיך חציו היה נותן לשומר בית המדרש וחציו לפרנסתו ולפרנסת אנשי ביתו האם לא הי' צריך לקנות בחצי טרפעיך השני עוד אוכל למשפחתו, כן. אבל זה גופא, הכניסה לביהמ"ד, היתה מזונו הרוחני. הוא חי מזה, חצי טרפעיך

זה הזין את נפשו וסיפק את צרכו במזון יותר ממה שאוכל בחצי טרפעיק יכול לזונן, ואולי זה גם נתן הזנה וחיות למשפחתו. [דוגמא רחוקה: בשואה, נתנו אנשים פת לחמם לאחרים, סיפוק החייאת אחרים הזין אותם יותר מלחם, אומרים בשם הגר"א שראה פעם גוי פויע"ר שמן ותמה ממה השמין הרי אין לו שמחת התרת הספיקות]

פעם אחת לא מצא להשתכר ולא הניחו שומר בית המדרש להכנס, עלה ונתלה - לא היו מדרגות והוצרך לטפס, כלומר עשה פעולות חריגות ואולי מסוכנות, המציאות שהי' בה לא דיברה אליו, וישב על פי ארובה כדי שישמע דברי אלקים חיים. ההדגשה של 'דא"ח' ולא 'תורה' בא לומר איך הוא התייחס למה שישמע מפי שמעי' ואבטליון 'כדי שישמע' וזה מה שדחפו למה שעשה, מפי שמעיה ואבטליון אמרו. אותו היום ערב שבת היה ותקופת טבת היתה וירד עליו שלג מן השמים כשעלה עמוד השחר אמר לו שמעיה לאבטליון אבטליון אחי בכל יום הבית מאיר והיום אפל שמא יום המעונן הוא הציצו עיניהן וראו דמות אדם בארובה עלו ומצאו עליו רום שלש אמות שלג, פרקוהו והרחיצוהו וסיכוהו והושיבוהו כנגד המדורה אמרו ראוי זה לחלל עליו את השבת. אם הי' חושב על הקור הי' כבר נקפא שם על הגג. התדבקותו במחשבות עליונות בשמיעת דברי אלקים חיים משמעי' ואבטליון, התעלמותו מרגשות תרעומת וכעס על השומר שמנעו מלהכנס והלל הי' ודאי מהתלמידים החשובים שהי' מתאים להכניסו פעם אחת בהקפה או בחנם. לסיכום: מה עשה יצא מעולם הקור והשלג, לא נכנס לעולם התרעומת, עלה בסיכון לעולם אחר שם אין כפור ואין תרעומת וכך ניצל ונהי' הלל. אילו הי' הולך הביתה ובוכה על שלא הכניסוהו לשמוע דא"ח הי' ג"כ מדרגה גדולה ואולי הי' יוצא חצי או רבע הלל אבל עכשיו יש לנו הלל הלל.

עשיר אומרים לו מפני מה לא עסקת בתורה אם אומר עשיר הייתי וטרוד הייתי בנכסי אומרים לו כלום עשיר הייתי יותר מרבי אלעזר אמרו עליו על רבי אלעזר בן חרסום שהניח לו אביו אלף עיירות ביבשה וכנגדן אלף ספינות בים ובכל יום ויום נוטל נאד של קמח על כתיפו ומהלך מעיר לעיר וממדינה למדינה ללמוד תורה למה לא הסתגר באחד מהחדרים הגדולים שהי' לו ושם הי' לומד במנוחה. התשובה: חייב הי' לברוח למציאות אחרת, לולא כן הי' שוקע בטרדות עשירותו וטיפוליו היום יום בדברים שהי' מחויב להם, הי' חייב לגלות למקום אחר, לעולם אחר, ששם העשירות לא מדברת - שם הוא אחד מכל התלמידים האחרים.

העצה היעוצה בתקופה כזו לקחת עוד סוגיא ולהתעמק בכל פרטיה ועוד פעם ועוד פעם עד שמרגישים את מתיקותה של כל מילה ומתוך זה להשיג איך שכל ראשון וגדולי האחרונים הבינוה, ולהתקדם לסוגיא הבאה. זה יכול להיות בכל סוגיא כולל מחשבה וחסידות. "תורה שלמדתי באף" תרתי משמע, כשהי' 'אף' [כעס] ר"ל, ו'אף' הוא גם 'גם' תורה שלמדתי ב'אף' על פי כן' בדווקיות - זוהי התורה שעמדה לי. בחזו"א הרבה פעמים מתחיל סוגיא עם תאריך או ראשי תיבות של פסוק של חיזוק. דומני שהוא תמיד כשהי' עת צרה או מלחמה או גולה ממקום למקום.

מצוה מיוחדת של לימוד התורה עד כדי יציאה מקסימלית מהמציאות שסביבו, כנ"ל מהברייתא, מתקשרת עם הרווחים הרוחניים והטבעיים שהתורה נותנת לנו להנצל במציאות שלנו העכשוית, כאמור.

ידידכם אוהבכם המברככם בברכת כהן ולא ישמע שוד ושבר בגבולנו ונזכה כולנו לקבלת אורות החג בשמחה ובטוב לבב מרוב כל.

אורי אריאל